

موقعیت پناهگاه‌ها یا گریزگاه‌های امن منطقه سکونت خود (مثلا پارک ها یا سوله ها) را برای مواقع بحرانی شناسایی کنید.

خانواده‌ها شکایت از مدارس متخلف را چگونه گزارش کنند؟

مدیر کل ارزیابی عملکرد و رسیدگی به شکایات وزارت آموزش و پرورش درباره چگونگی ثبت شکایات و روند رسیدگی به تخلفات کلیه مدارس توضیحاتی ارائه کرد. زهرا مظفر گفت: «یکی از اهداف اصلی ما این است که هر مرجعی شکایت می‌کند، نتیجه‌اش را بگیرد، حتی اولیا اگر شکایت‌شان بحق بوده و به نتیجه منجر شده باشد، حتما به آنها ابلاغ می‌کنیم. گزارش تخلفاتی که در یافت و به استان منعکس می‌کنیم، جامعیت دارد و موارد مختلفی را در برمی‌گیرد که ممکن است مالی، اداری و آموزشی باشد.» او ادامه داد: «وظیفه ما نظارت بر حسن اجرای کلیه قوانین و آیین‌نامه‌های وزارت آموزش و پرورش است. علاوه بر ستاد، استان‌ها خودشان دارای اداره حقوقی و هیأت تخلفات هستند و اگر صحت تخلفی محرز شود، به هیأت تخلفات استان ارجاع می‌شود.»

گزارش «شهروند» درباره سربال تکراری آتش‌سوزی جنگل‌های زاگرس که امسال هم دامن درخت‌ها را گرفته است

تراژدی مرگ هزاران بلوط

◀ مدیر کل محیط‌زیست استان کهگیلویه و بویراحمد: برای محافظت از مراتع و جنگل‌ها نیازمند برنامه و استراتژی مشخصی هستیم

◀ با آتش‌سوزی جنگل‌ها تنها درختان را از دست نمی‌دهیم، بلکه یک پهنه از دست می‌رود

خسارت وارد می‌کند.

نگاهی سنتی داریم

عامل انسانی چه عمدی و چه سهوی متهم ردیف اول آتش‌سوزی‌ها شناخته می‌شود، اگرچه شرایط اقلیمی به میزان این آتش‌سوزی‌ها دامن می‌زند، البته صاعقه‌ها را نمی‌توان از فهرست دلایل آتش‌سوزی‌ها کنار گذاشت، افزایش دما هم به نوبه خود دلیل قابل تاملی است که با وجود شیشه و پلاستیک و نایلون در جنگل‌ها پهنه‌ای می‌شود برای به خاکستر کشیدن بخشی از جنگل‌ها محسن جعفری‌نژاد، مدیر کل محیط‌زیست استان کهگیلویه و بویراحمد در گفت‌وگو با «شهروند» همه این عوامل را در آتش‌سوزی‌ها دخیل می‌داند: «صدرصد این عوامل در آتش‌سوزی‌ها دخیل‌اند و تنها میزان دخیل بودنشان در دوره‌های مختلف، متفاوت است. در بحث آتش‌سوزی جنگل‌های زاگرس شرایط اقلیمی، خشک‌شدن بعضی پوشش‌های گیاهی جنگل‌ها و کاهش بارندگی‌ها در بعضی استان‌ها تاثیرگذار بوده است.» جعفری‌نژاد با در نظر گرفتن شرایط طبیعی و خشک‌سالی‌ها، عامل انسانی را مهم‌تر از سایر عوامل می‌داند و در مورد عامل افزایش آتش‌سوزی‌ها می‌گوید: «از گذشته آتش‌سوزی‌ها وجود داشتند، به‌طوری که طبق آمارهای موجود از ۲۰سال گذشته شاهد آتش‌سوزی‌های مختلف بوده‌ایم؛ البته در وسعت‌های مختلف. اما از تاجایی که امروزه مسائل زیست‌محیطی اهمیت بیشتری میان عامه مردم یافته‌اند، آتش‌سوزی‌ها نمود بیشتری پیدا می‌کنند، اگرچه در سال جاری میزان آتش‌سوزی‌ها در مقایسه با سال‌های ۹۷ و ۹۶

لیلا مهداد | خاکسترشدن جنگل‌ها و به سوگ نشستن برای بلوط‌ها، قصه همیشگی زاگرس است. با شروع فصل گرما، آتش به جان جنگل‌ها می‌افتد، می‌سوزاند و رخت سیاه بر زمینش می‌کشد؛ زمینی که باید سال‌های سال چشم‌انتظار قد کشیدن درختانی بماند که روزگاری سایه‌های سربه فلک کشیده‌شان اجازه دیدن آفتاب را نمی‌دادند؛ درختانی که شاید دیگر هیچ‌وقت فرصت سر بیرون آوردن از زمین را نداشته باشند.

قصه خاکسترشدن درختان و سوختن مراتع، دابستان دیرینه‌ای است که بیش از همه زاگرس را به کام می‌کشد، به‌طوری که سالانه بسیاری از گونه‌های گیاهی و بلوط‌هایش در آتش، خاکستر می‌شوند؛ نمونه‌اش آتشی است که همین چند روز پیش به جان درختان و بوته‌های ارتفاعات کهمرسرخ، ارژن و کارزون افتاد و چهار روز طول کشید تا دست از سوزاندن بردارد.

جنگل‌های زاگرس با ۶ میلیون هکتار مساحت، مأمن خوبی برای بلوط‌ها، افرا، کیکم، بنه، زبان گنجشگ و ارغوانند و سهم ۴۰درصدی جنگل‌های ایران را به خود اختصاص داده‌اند. دوهزار و ۳۷۲گونه گیاهی در این جنگل‌ها وجود دارد و ۶۱گونه پستاندار، ۳۷گونه ماهی، ۱۶۷ گونه پرند و ۳۷گونه خزنده در آن زیست می‌کنند که آتش‌سوزی‌ها تعدادی از آنها را از بین برده است. اهمیت این جنگل‌ها تا جایی است که ۴۰درصد آب شیرین ایران در محدوده زاگرس تولید می‌شود. براساس اطلاعات سازمان جنگل‌ها آتش‌سوزی در هر هکتار از مناطق جنگلی ۵۶میلیون تومان و در هر هکتار راضی ۱۷میلیون تومان

میزان آتش‌سوزی جنگل‌های بعضی از استان‌ها از ابتدای سال تاکنون

نام استان	مساحت جنگل استان	مساحت آتش‌سوزی جنگل از ابتدای سال تاکنون
خوزستان	یک میلیون هکتار	۳۰۰ هکتار
ایلام	۶۴۰هزار هکتار	۱۲۳ هکتار
چهار محال و بختیاری	۳۱۱هزار هکتار	۴۴٫۸ هکتار
کهگیلویه و بویراحمد	۷۹۵هزار هکتار	۱۲۰هزار هکتار
کرمانشاه	بیش از ۵۷۲هکتار	۱۲هکتار

از نکات قابل تامل را مرز باریک و نزدیک مراتع یا جنگل‌های زاگرس عنوان می‌کند و ادامه می‌دهد: «یکی از مشکلات مهم همین مرز باریک و نزدیک مراتع و جنگل‌هاست، تاجایی که آتش‌زدن مزارع گاهی منجر به آتش‌سوزی جنگل‌ها می‌شود و گاهی اوقات هم آتش‌سوزی مراتع دامن جنگل‌ها را می‌گیرد.

ما نیاز داریم نگاهی هم‌طراز با نگاه جهانی به آتش داشته باشیم و از آن به‌عنوان اولویتی در نگاه کلان توجه کنیم. در حقیقت برای محافظت از مراتع و جنگل‌ها نیازمند برنامه و استراتژی مشخصی هستیم، البته نباید از یاد برد که سلماندهی گردشگری، مردم و دام‌هم از مسائل مهم‌اند و این درحالی‌است که ما هنوز نگاهی سنتی به این موضوع داریم، در صورتی که باید هدفمند

برنامه‌ریزی کنیم»

برنامه‌های خوبی اجرایی شده‌اند

امسال بهار پرآبانی داشتیم، بارندگی‌های بی‌دری تاحدودی ذخایر منابع آبی را تأمین کردند و مراتع سرسبز شدند و امید این می‌رفت تا استان خنک‌تری را تجربه کنیم، اما همه چیز آن‌طور که انتظار می‌رفت، پیش نرفت و گرما پهنه‌ای شد بر جان مراتع

تا شعله به جان جنگل‌ها بیفتد و نفس زاگرس را تنگ کند. بهمن افراسیابی، مدیر کل دفتر حفاظت و حمایت سازمان جنگل‌ها هم بارندگی‌ها را بی‌تاثیر نمی‌داند و به «شهروند» می‌گوید: «بارندگی‌های سال‌های ۹۷-۹۸ سبب شد پوشش گیاهان یک‌ساله افزایش داشته باشد، این درحالی‌است که افزایش پوشش گیاهان یک‌ساله شرایط ایجاد حریق را بالا می‌برد. بارندگی با وجود مزایای بالایی که دارد و اثرات مثبتی که در سرسبزی منابع طبیعی می‌گذارد و در کاهش آفات و امراض موثر است مسأله حریق را هم با خود همراه دارد.»

افراسیابی میزان آتش‌سوزی‌های سال جاری را در مقایسه با

سال‌های ۹۷-۹۶ بالاتر می‌داند و ادامه می‌دهد: «در ماه‌های

گذشته ۲۵۷فقره حریق در عرصه‌های جنگلی داشتیم و این به

معنای سوختن ۱۴۰۰هکتار است. این میزان نسبت به دو سال

گذشته افزایش داشته است، البته باید متذکر شد که در تمام

آتش‌سوزی‌ها از بین رفتن صددرصدی را نداریم. گاهی اوقات

آتش‌سوزی‌ها تنها گیاهان یک‌ساله را طعمه قرار می‌دهند

و متأسفانه مواردی هم بوده که حریق خسارت بالایی به جا

گذاشته است. میزان خسارت آتش‌سوزی‌ها به نوع آتش بستگی

دارد در این که سطحی باشد یا تاجی.»

مدیر کل دفتر حفاظت و حمایت سازمان جنگل‌ها، آمار

مربوط به آتش‌سوزی مراتع را هم بالا می‌داند و می‌گوید: «در

سال جاری ۹۸۲فقره آتش‌سوزی در مراتع داشتیم و این به

معنی سوختن حدود ۱۲هزار هکتار است. آتش‌سوزی‌هایی که

دو استان خوزستان و کهگیلویه و بویراحمد بیشترین سهم را

داشته‌اند. درواقع در مجموع متوسط حریق‌ها در سال گذشته

در یک‌دوره ۱۰ساله ۱۵هزار هکتار می‌شد و این درحالی بود

که در سال ۹۶-۹۷ این عدد تغییرات کاهشی به خود دید، اما

در چند ماه گذشته به دلیل بارندگی‌ها و پوشش بسیار خوب

عرصه‌های مرتعی و جنگلی، میزان حریق افزایش پیدا کرده

است.» آتش‌سوزی جنگل‌ها اتفاق گریزناپذیری است که

اغلب کشورهایی که این منبع طبیعی را در اختیار دارند با آن

روبرو هستند؛ آتش‌سوزی‌هایی که در مقابل آنها کاری از پیش

نمی‌رود و به حد توان خساراتی را وارد می‌کنند، آتش‌سوزی

جنگل‌های سیبری یکی از بزرگ‌ترین آتش‌سوزی‌ها در روسیه

در سه سال گذشته بود و رکورد جدیدی در آتش‌سوزی‌ها برای

روسیه به جا گذاشت، اگرچه در هفت‌ماه نخست ۲۰۱۹ بیش

از ۴۲٫۵میلیون هکتار طعمه حریق شدند؛ آماري که نسبت به

سال گذشته افزایش یک‌نهم برابری داشت. افراسیابی با اشاره

به آتش‌سوزی اخیر اسپانیا که هزاران هکتار را به کام آتش

کشید، می‌گوید: «حریق اتفاقی است که کشورها با آن روبرو

هستند و نمی‌توان گفت تنها مختص بعضی جوامع می‌شود.

البته هر کشوری به تناسب اهداف و منابعی که در اختیار دارد

سیاست‌های راهبردی برای آن می‌اندیشد و ما هم از این موضوع

مستثنی نیستیم و در مباحث مدیریتی و برنامه‌ریزی گام‌ها و

برنامه‌های خوبی به چشم می‌خورد، اگرچه هنوز کاستی‌هایی

وجود دارد که بی‌شک برطرف می‌شوند.» مدیر کل دفتر حفاظت

و حمایت سازمان جنگل‌ها، درباره برنامه‌ریزی‌های سازمان برای

مقابله با آتش‌سوزی‌ها ادامه می‌دهد: «در بحث برنامه‌ریزی و

مدیریت، هماهنگی‌های خوبی با ستاد بحران، فرماندهی‌ها و

وزارت دفاع و تمام کسانی که می‌توانند به هر نحوی کمک کنند-

بومیان، عشایر و روستاییان- صورت گرفته و نشست‌هایی هم

بر گزار شده و کارگاه‌های آموزشی برپا شده تا بخشی از امور به آنها

واگذار شود، البته اعتبارات لازم برای عرصه‌های مرتعی، جنگلی

و بیابان‌زدایی در نظر گرفته شده و این درحالی‌است که اعتباری

هم از صندوق توسعه ملی با تأکید مقام معظم رهبری به سازمان

اختصاص یافته است. البته سازمان دفاع و ستاد حوادث در این

زمینه از هیچ نوع امکاناتی که در اختیار دارند، دریغ نکرده‌اند.»

افراسیابی در مورد اقدامات صورت گرفته در این سازمان

می‌گوید: «سال گذشته ۶۳۸حوزه انتخاب شد و در همین

راست‌تأیید بیش از ۳۰هزار هکتار جنگل کاری داشتیم و بیش

از هزار پروژه آبخیزداری اجرایی شد و به واسطه آن برای

۲۵۰۰خانوار ی که در این حوزه زندگی می‌کردند، سوخت‌شان

تأمین شد تا از پوشش گیاهی برای سوخت استفاده نکنند. در

حدود ۵۰۰کیلومتر کمربند حفاظتی ایجاد شده است. امسال

هم ۷۰۰حوزه آبخیزداری انتخاب شده تا برنامه‌های اصلاحی،

اجرایی و حفاظتی در آنها اجرایی شود. در زمینه پیشگیری و

اطفا، خرید امکانات مورد نیاز صورت گرفته است. درواقع

اقدامات صورت گرفته در یک‌دهه اخیر بی‌سابقه بوده و نتیجه

این اقدامات و برنامه‌ریزی‌ها تا آخر سال ۹۸ برای همه مشهود

خواهد شد»

چاره‌ای باید اندیشید

می‌دهد: «در سال جاری به دلیل شدت بارش‌های ابتدای سال، شاهد تقویت رشد گونه‌های مختلف گیاهی و مشخصاً انواع گل‌ها و علف‌های موسمی در دشت‌ها، کوهپایه‌ها و مراتع کشور بودیم. این گیاهان خودرو، بیش از سال‌های دیگر قد کشیده‌اند، ولی ادامه حیات‌شان در گرمای تابستان که بارندگی کاهش داشت، میسر نبود و خود تبدیل به عاملی جهت تشدید آتش‌سوزی‌های منطقه جنگلی و مراتع خواهند شد. علاوه بر موضوعات فوق با توجه به کوهستانی بودن مناطق جنگلی کشور و همچنین نبود دسترسی لازم و نبود امکانات لازم موضوع حریق جنگل‌ها از اهمیت بالایی برخوردار است که باید قبل از وقوع برای آن چاره‌ای اندیشید.»

این فعال محیط‌زیست معتقد است با آموزش و برنامه‌ریزی‌ها می‌توان میزان این آتش‌سوزی‌ها را کاهش داد و می‌گوید: «همان‌طور که گفته شد بیش از ۹۰درصد عوامل آتش‌سوزی انسانی است و می‌توان با آموزش طبیعت‌گردی صحیح و آموزش به ساکنان نزدیک به این مناطق، قدمی در جهت کاهش آتش‌سوزی‌ها برداشت و همچنین در صورت بروز آتش در منابع طبیعی باید بلافاصله آن را از طریق سامانه‌های ارتباطی نظیر ۱۵۰۴ گزارش کرد.»

آتش‌سوزی جنگل‌ها اتفاق تلخی است که هر ساله تکرار می‌شود و خساراتی را به جا می‌گذارد؛ اما در این میان سهم عامل انسانی بیش از سایر عوامل دخیل است. به‌طوری که گفته می‌شود ۹۰درصد آتش‌سوزی جنگل‌های کشور بر اثر عوامل انسانی است. پرهام جعفری، فعال محیط‌زیست در گفت‌وگو با «شهروند» در این باره می‌گوید: «آتش‌سوزی جنگل‌ها نه تنها در ایران بلکه در تمام دنیا تبدیل به موضوعی مهم شده. به‌طوری که طبق آمار یکی از ماهواره‌های ناسا گزارش می‌دهد که حجم آتش‌سوزی‌ها در کره زمین را ثبت کرد که یک رقم وحشتناک در طول تاریخ بشری محسوب می‌شود. براساس آمار مرکز آمار و سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، ۸/۸درصد از مساحت کشور را جنگل‌ها تشکیل می‌دهند که حجم مجموع جنگل‌های کشور، ۶۰۰میلیون متر مکعب بارزش اقتصادی بیش از ۳۰۰هزار میلیارد ریال است. براساس همین آمار، سرانه جنگل در کشور ۱۷صدم هکتار است در حالی که سرانه جهانی جنگل ۶۲صدم هکتار است و همین سرانه، ضرورت توجه به حفظ، احیا و توسعه جنگل‌های کشور و همچنین حفاظت از آن را نشان می‌دهد.»

جعفری با اشاره به وسعت جنگل‌های زاگرس و تنوع گونه گیاهی و جانوری آن ادامه